

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ

DEPARTMENT OF DESIGN

NÁMESTOVO : MOŽNOSTI MĚSTA

NÁMESTOVO : POSSIBILITIES OF THE TOWN

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Lukáš Kubík

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jiří Marek

BRNO 2016

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Pořičí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce: FA-DIP0026/2015
Ústav: Ústav navrhování
Student(ka): **Bc. Lukáš Kubík**
Studijní program: Architektura a urbanismus (N3501)
Studijní obor: Architektura (3501T002)
Vedoucí diplomové práce: **Ing. arch. Jiří Marek**
Konzultanti diplomové práce:

Akademický rok: 2015/16

Název diplomové práce:

NÁMESTOVO : Možnosti města

Zadání diplomové práce:

Analýza možností rozvoje malého postsocialistického města na příkladě Námestova. Územní studie problematického městského prostoru formuje srozumitelný podklad pro veřejnou diskusi o dalším rozvoji území - alternativa k vágnímu územnímu plánu. Ambicí práce je definice veřejného zájmu na formování veřejného prostoru - motivace veřejnosti na participování u prostorového plánování města.

Rozsah grafických prací:

Architektonicko-urbanistická studie objektů a přilehlých ploch
analýza daného prostoru a závěry podstatné pro formování návrhu.
Výkresová dokumentace v odpovídajícím měřítku,
Průvodní zpráva, situace, půdorysy, řezy, pohledy, vybraná část interiéru, architektonický model,
prezentační plakát 100 x 70 cm na výšku, CD s elektronickou podobou diplomové práce

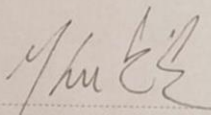
Seznam odborné literatury:

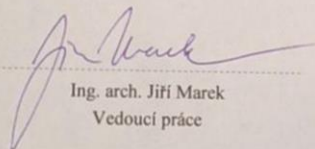
Christian Norberg Schulz – Genius loci, Odeon, Praha (1994) – ISBN 80-207-0241-5
Jan Gehl – Město pro lidi, Jan Gehl a Partnerství, o.p.s., (2012) – ISBN 978-80-2602080-6
HUBA, Peter. 1992. Námestovo monografia. Vydavateľstvo Neografia, Martin 1992
JACOBSONOVÁ, Jane. 1975. Život a smrt amerických velkoměst. Odeon, 1975.
NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci, Krajina, místo, architektura. Dokořán, 2010.
GEHL, Jan. Život mezi budovami. Albert, 2000

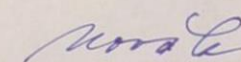
Termín zadání diplomové práce: 22. 2. 2016

Termín odevzdání diplomové práce: 16.5.2016

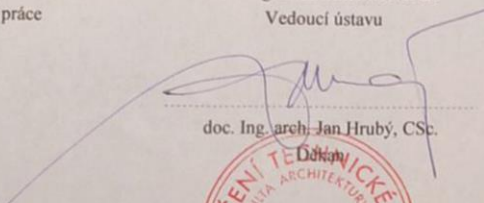
Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Lukáš Kubík
Student(ka)

Ing. arch. Jiří Marek
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Antonín Novák
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 22. 2. 2016

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.

POLOHA V RÁMCI SLOVENSKA

Najsevernejšie územie Slovenska. Horná Orava. Bezprostredné susedstvo s Poľskom, blízkosť hraníc s ČR. Centrum rozľahlého a relatívne husto osídleného okresu (má rozlohu 690,46 km² a žije tu 60 653 obyvateľov).

Celý okres je chránenou krajinnou oblasťou, bohato zalesnený. Priamo katastrom mesta prechádza Ramsarská chránená oblasť. Mesto leží na úpäti Oravských Beskýd, Magury a brehoch Oravskej priehrady, ktorá zaplavila západnú časť Oravskej kotliny. Do okresu nevedie železnica, pomerne hustý raster sídel generuje rozvinutú cestnú sieť a frekventovanú prímestskú autobusovú dopravu.

POLOHA V RÁMCI REGIÓNU: Námestovo – Tvrdošín - Trstená

Mestá Tvrdošín a Trstená sú od Námestova vzdialené len 14 km. Spolu 24 800 obyvateľov spája atraktívna trasa popri Oravskej priehrade, ktorej potenciál by sa znásobil dobudovaním cyklistického chodníka. Námestovo je aj napriek nižšiemu počtu obyvateľov (8000) sídlom spoločnej administratívy verejnej správy, centrom rekreácie, letných festivalov a nočného života, ktoré lákajú do mesta veľký počet návštevníkov.

RIEŠENÉ ÚZEMIE

Riešené územie sa nachádza na spojnici centra mesta Námestovo a sídliska Brehy – miesta s najväčšou koncentráciou obyvateľov mesta. Význam nevelkého centra nevelkého mesta naberá na vážnosti veľkosťou svojej spádovej oblasti.

Funkcie nadmestského významu sú lokalizované do štyroch oblastí – Námestie P. O. Hviezdoslava s komerčnou zónou, obchodom a službami, Námestie A. Bernoláka – administratíva a úrady, Dolné Brehy – zdravotníctvo, Priemyselná zóna – sústredené výrobné služby a pracovné príležitosti vo výrobe.

Z týchto lokalít sa nachádzajú v riešenom území celkom dve – obchodná a zdravotnícka.

Napriek svojmu významu, ktorú mu prirodzene dodávajú spomínané oblasti – Zdravotnícka (poliklinika) a obchodná (nákupné centrum), svojim vzhľadom, stvárnením a charakterom nezodpovedá svojej funkcii. Absentuje tu hlbší výraz, uchopenie a následné využitie verejného priestoru, koncepcia či dlhodobá stratégia.

REVITALIZÁCIA HRANICE CENTRA A SÍDLISKA

Centrum Námestova získalo svoju dnešnú podobu v 90. rokoch, keď vedenie mesta vo veľkom projekte upravilo plochy Hviezdoslavovho námestia, z ktorého sa zároveň stala pešia zóna. Odveké srdce plátennického mestečka sa vinulo pozdĺž potoka Klinec, ktorý sa zrejme v rámci porevolučnej eufórie rozhodli (ne)kompetentní v rámci prestavby zlikvidovať. Námestie získalo pár metrov štvorcových dlažby navyše, no významne poškodilo svoj Genius Loci, pre ktorý bol potok doslova smerodajný.

Svažitú územie ostalo bez svojho spolustvoriteľa a konfigurácia terénu sa stávala stále neprehľadnejšou po vybudovaní obrovského Obchodného centra Klinec na hranici medzi pešou zónou a sídliskom Štefániková. Po strate potoka Klinec, sme získali OC Klinec a tisíce metrov

prenajímateľnej plochy. Do centra pribudli autá, tým pádom ubudli chodci. Táto situácia vyústila do stavby záchytného parkoviska priamo na terénnych terasách nad sídliskom, ktoré mesto (na svojich pozemkoch) poskytuje Obchodnému centru, ktoré pri svojej veľkosti akosi pozabudlo na parkovacie miesta a na svojom pozemku nezriadilo žiadne!

Štúdia má ambíciu zmeniť neľudský charakter tohto územia za pomoci odkrytia koryta potoka, celkovej revitalizácie a novej zástavby, ktorá bude podporovať život medzi budovami, namiesto jeho vysávania z verejného priestoru do útrov komerčných moločov akým je OC Klinec. Ulice budú prispôsobené chodcom a cyklistom a automobily skladované pomocou súčasných technológií v krytých zakladačoch.

MODULÁRNY KLASTER

Situácia na okraji pešej zóny, ktorá je v priamom kontakte s príľahlým sídliskom Štefániková, bola popísaná v predošlom odstavci. Neúmerná dopravná záťaž, spôsobená nezodpovedným prístupom developera a mesta významne zhoršila kvalitu života obyvateľov inak lukratívneho sídliska v centre. Stav komplikuje aj členitý terén v okolí Starej cesty, ktorá vznikla nad zakrytým korytom potoka Klinec na mohutnom zemnom vale. Nedávno bola nahradená novou cestou, ktorá tvorí hlavnú tepnu do západnej časti mesta. Stará cesta slúži ako príjazdová komunikácia k parkoviskám.

Vďaka zmene organizácie dopravy a regulácii parkovania v centre by sa toto miesto uvoľnilo a vytvorilo priestor pre experiment, v podobe rozšírenia pešej zóny a drobnej modulárnej zástavby určenej pre podnikanie a remeslo vo výbornej lokalite. Obdoba stredovekého Burgum by zároveň vytvorila hradbu chrániacu pokoj sídliska od ruchu centra.

Na terénnych terasách, na mieste súčasného parkoviska je navrhnutá betónová kostra, ktorá slúži ako "trojposchodová ulica" lemovaná radovými "rodinnými domami" - mezonetmi, ktoré si každý bývajúcí vytvorí na svoj obraz pomocou samonosnej drevenej konštrukcie. Týmto spôsobom zvýšime koncentráciu ľudí bývajúcich v centre a potenciálne ochránime pár hektárov predmestia, kde sa pomaly ale isto šíria nádory satelitného bývania v rodinných domoch.

Stavba zároveň formuje akýsi vnútroblok v rámci sídliska, ktorý dnes kvôli nadmernej záťaži z okolia slúži prinajlepšom ako psí záchod. Aj vďaka revitalizácii potoka, ktorý tadiaľ preteká v podzemnom potrubí by tento priestor mohol získať pridanú hodnotu a pozvať obyvateľov k tráveniu svojho voľného času vo verejnom priestore.

Pohodlie chodcov a životaschopnosť lokality je posilnená lávkou pre peších a cyklistov, ktorá smeruje na sídlisko Brehy.

KULTÚRNE CETRUM KOTOLŇA

V Námestove existuje niekoľko inštitúcií a priestorov, ktoré by mali slúžiť kultúre. Popri Slanickom ostrove umenia, Amfiteátri a Katolíckom dome je najdôležitejším Mestské kultúrne stredisko, ktoré sídli v Kultúrnom dome v čele Hviezdoslavovho námestia.

V MsKS sídli knižnica a kino / divadlo, ktoré fungujú v hlavnej sále pre sediace občianstvo.

Čo však nefunguje v MsKS, a ani inde v meste, je veľkopriestorová hala (športovú nemáme), v ktorej by sa mohli konať väčšie podujatia - konferencie, koncerty, oslavy, alebo výstavy. Stuzkové slávnosti, či svadby sa konajú vo foyer Kultúrneho domu.

Tento neblahý stav sa vedenie mesta v duchu "moločizácie" prostredia snažilo vyriešiť prístavbou Kultúrneho domu z južnej strany smerom do Hviezdoslavovho námestia. Týmto riešením by utrpel puristický vzhľad budovy, no najmä by sa skomplikovala prevádzka súčasných funkcií MsKS a zvýšila by sa dopravná záťaž v mieste, ktoré dnes uzatvára pešiu zónu.

Niekdajšia uhoľná kotolňa nemocničného areálu - veľkorysý halový priestor s rozmermi 35x18 x 6 metra používame kvôli presunu polikliniky a prechodu na plyn len z polovice... druhá polovica ziva prázdnotou, prípadne slúži ako provizórna garáž pre sanitky.

ZDRAVOTNO – SOCIÁLNE CENTRUM

Nepriístupný a nepriechodný areál nedostavaných skeletov zamýšľanej nemocnice z 90. rokov predstavuje ohromnú bariéru na trase z najľudnatejšieho sídliska Brehy do centra mesta. Zastrešený betónový skelet 20 rokov stojí medzi centrom a sídliskom celkom bez povšimnutia (bez štúdie využiteľnosti či aspoň dokumentácie stavu). Obyvatelia, ktorí si na tohto problémového suseda časom zvykli sa prednedávnom začali ozývať v prospech riešenia súčasného negatívneho stavu.

Mesto odpovedalo slovným návrhom (nepodloženým a nekonceptným) premeniť túto hrubú stavbu na hromadné garáže. Rozsiahly areál medzi nedokončenými budovami a veľkým školským komplexom so športoviskami bol v Územnom pláne určený k zástavbe rodinnými domami. Proti naplánovanému osudu územia sa vzniesla vlna odporu s petíciami (7500 podpisov), ktoré apelovali na zachovanie budov pre zdravotnícke účely.

Táto štúdia ponúka predstavu o dostavbe komplexu a jeho adaptáciu na zdravotno - sociálne centrum s ubytovaním pre seniorov, invalidov a dlhodobo chorých, doplnené o rehabilitačné a relaxačné služby pre klientov i verejnosť. Smerom ku škole sa otvára terapeutickou záhradou a novým verejným parkom, ktorý v meste úplne chýba. Pôvodný park na nábreží začiatkom milénia ustúpil supermarketu...